

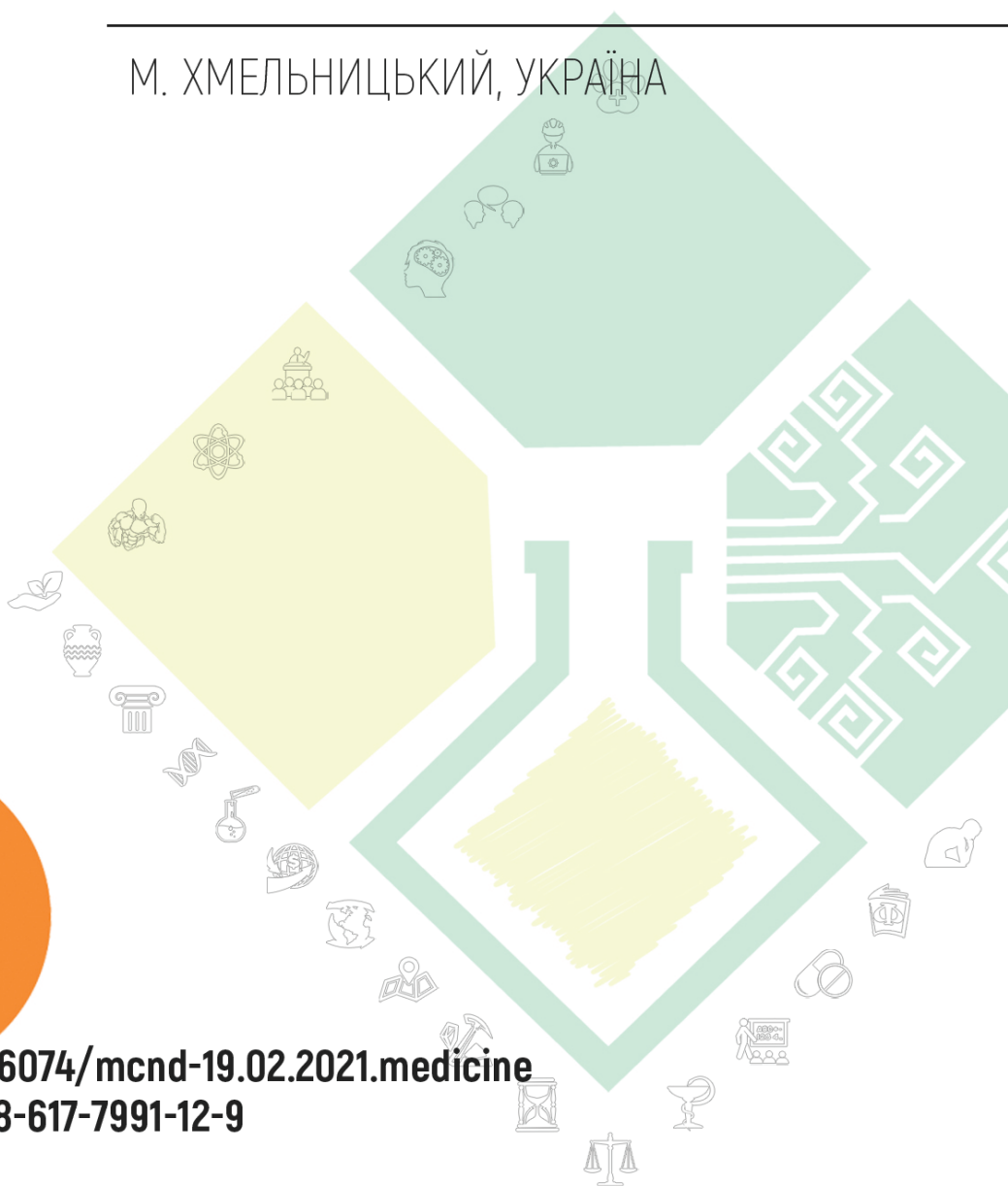
СУЧАСНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В СФЕРІ БІОЛОГІЇ ЛЮДИНИ ТА НАУКОВІ ДОСЯГНЕННЯ МЕДИЧНОЇ ГАЛУЗІ І ФАРМАЦІЇ

19 ЛЮТОГО 2021 РІК

М. ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ, УКРАЇНА

DOI 10.36074/mcnd-19.02.2021.medicine
ISBN 978-617-7991-12-9

Організація, від імені якої випущено видання:
ГО «Міжнародний центр наукових досліджень»

Голова оргкомітету: Рабей Н.Р.

Верстка: Білоус Т.В.

Дизайн: Бондаренко І.В.

Конференцію зареєстровано Державною науковою установою «УкрІНТЕІ» в базі даних науково-технічних заходів України та інформаційному бюлетені «План проведення наукових, науково-технічних заходів в Україні» (Посвідчення № 37 від 18.01.2021).

Матеріали конференції знаходяться у відкритому доступі на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0).

Роботи, що містять цифровий ідентифікатор DOI індексуються в ORCID, CrossRef та OUCI (Український індекс наукового цитування).

С 89 **Сучасні дослідження в сфері біології людини та наукові досягнення медичної галузі іфармації:** матеріали міжнародної спеціалізованої наукової конференції, м. Хмельницький, 19 лютого, 2021 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. — Вінниця: Європейська наукова платформа, 2021. — 56 с.

ISBN 978-617-7991-12-9

DOI 10.36074/mcnd-19.02.2021.medicine

Викладено матеріали учасників міжнародної спеціалізованої наукової конференції «Сучасні дослідження в сфері біології людини та наукові досягнення медичної галузі іфармації», яка відбулася у місті Хмельницький 19 лютого 2021 року.

УДК (60+61)+159.9

© Колектив учасників конференції, 2021

ГО «Європейська наукова платформа», 2021

ISBN 978-617-7991-12-9

© ГО «Міжнародний центр наукових досліджень», 2021

ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПАНКРЕАТИЧНОЇ ФУНКЦІЇ ПРИ ХРОНІЧНОМУ ОБСТРУКТИВНОМУ ЗАХВОРЮВАННІ ЛЕГЕНЬ

Гайсак Маргарита Олександрівна

ORCID ID: 0000-0002-9293-6476

канд. мед. наук, с.н.с., вчений секретар

Державна установа «Науково-практичний медичний центр «Реабілітація»

Міністерства охорони здоров'я України», Україна

Лемко Іван Степанович

ORCID ID: 0000-0002-5762-6560

д-р. мед. наук, с.н.с., директор

Державна установа «Науково-практичний медичний центр «Реабілітація»

Міністерства охорони здоров'я України», Україна

Дичка Людмила Василівна

ORCID ID: 0000-0001-7877-0054

канд. мед. наук, доцент, старший науковий співробітник

Державна установа «Науково-практичний медичний центр «Реабілітація»

Міністерства охорони здоров'я України», Україна

Вступ. Хронічне обструктивне захворювання легень (ХОЗЛ) є однією з провідних причин захворюваності та смертності у світі. Встановлено, що супутня патологія погіршує клінічний перебіг і тяжкість загострення ХОЗЛ. У клінічній практиці спостерігається часте поєднання ХОЗЛ із патологією органів травлення, а саме з хронічним панкреатитом (ХП), що зумовлено наявністю спільних патогенетичних ланок взаємообтяження. ХП характеризується повільно прогресуючим запальним захворюванням підшлункової залози (ПЗ) з фокальним некрозом і фіброзом, що може призводити до прогресуючого зниження її екзо- та ендокринної функції і формування панкреатогенного цукрового діабету (ЦД).

Мета. Дослідження особливостей порушень зовнішньосекреторної функції ПЗ у хворих на ХОЗЛ.

Матеріали та методи. Обстежено 23 хворих на ХОЗЛ в період поза загостренням, які перенесли COVID-19 та поступили на реабілітаційне лікування в ДУ «НПМЦ «Реабілітація» МОЗ України». Із обстежених 15 чоловіків (65,2 %), 8 жінок (34,8 %). Вік хворих становив в середньому $53,6 \pm 1,4$ років, від 43 до 69 років. Більшість пацієнтів поступили на реабілітаційне лікування протягом 1-3 місяців після завершення гострого періоду захворювання.

Комплексне обстеження пацієнтів включало, окрім загального клінічного огляду, біохімічні дослідження з визначенням рівнів окремих показників ліпідного та вуглеводного обміну, функції печінки, ультразвукове обстеження органів черевної порожнини. Функція ПЗ оцінювалась за результатами фракційного дослідження уроамілази (α -Амл) у фіксовані проміжки часу натще та через 30 і 60 хв. після фізіологічного пробного сніданку з урахуванням активності та дебіту ферменту. Статистична обробка одержаних даних проводилась із застосуванням програми "Excel".

Результати. Проведені дослідження показали, що патологія органів травлення спостерігалась у більшості хворих на ХОЗЛ, тривалість гастроентерологічного анамнезу становила в середньому $9,9 \pm 1,3$ років, і проявлялась, переважно хронічною

гастродуоденальною патологією, захворюваннями гепатобіліарної системи.

Аналіз біохімічного спектру крові виявив підвищення, перш за все, рівнів печінкових трансаміназ. Так, концентрація АлАТ виявилась вище норми у 56,5 % пацієнтів, перевищуючи верхню межу норми на 64 %. Рівень АсАт був вище референтних показників норми на 25,8 % у 39,1 % обстежених, коефіцієнт співвідношення трансаміназ був нижче норми у більшості пацієнтів (74,9 %). Рівень лужної фосфатази, який свідчить про наявність явищ холестазу, був в межах норми практично у всіх пацієнтів, водночас величина тимолової проби у 2 рази перевищувала верхню межу норми у третини пацієнтів і відображала реакцію печінки на системний запальний процес.

Високою виявилась частота функціональних порушень ПЗ, як її екболічної, так і гідрокінетичної функції. Звертає на себе увагу переважання гіпосекреторних станів панкреатичної секреції та порушення фізіологічної динаміки амілазуриї протягом травного циклу. При цьому у 40,9 % пацієнтів спостерігалось зниження активності α -Амл сечі у всі досліджувані періоди травлення, яке частково компенсувалось посиленням її гідрокінетичної функції у 32,7 % обстежених. Гіпосекреторні стани панкреатичної секреції в період травлення виявлені в 72,7 % пацієнтів, в два рази частіше, ніж натще, за рахунок як активності, так і дебітів α -Амл. Неадекватною виявилась і секреторна відповідь ПЗ на фізіологічний харчовий подразник. Більш висока частота зниження активності ферменту порівняно з величиною дебіту α -Амл, особливо в базальний період секреції, може бути свідченням наявності функціональних змін ПЗ, які піддаються корекції. Чітка тенденція до зниження зовнішньосекреторної функції ПЗ асоціюється також з порівняно високою частотою виявлення помірно підвищеного рівня глюкози в крові у 43,5 % обстежених та може розглядатися як один із можливих механізмів формування у пацієнтів інсулінорезистентності та панкреатогенного цукрового діабету (ЦД). Крім того, відповідно до результатів анкетного опитування, незначно підвищений, помірний та високий ризик формування ЦД 2 типу з кількістю балів вище 7 спостерігалвся у 20 пацієнтів (97 %).

Виявлені функціонально-метаболічні зміни супроводжувались відповідними змінами ехоструктури органів черевної порожнини. Зокрема, високим виявився відсоток гіпотонічної дискінезії жовчного міхура із збільшенням його об'єму понад 75 мл (57,8 %), наявністю гіперехогенного осаду, конкрементів (47,4 %). Ультразвукові ознаки стеатозу печінки та ущільнення і неоднорідність її структури з незначним збільшенням виявлені у понад 2/3 обстежених (69,6 %), у такого ж відсотку виявлялись реактивні зміни ПЗ у вигляді дифузних змін, ущільнення органу, нерівності контурів.

Висновки. Коморбідний перебіг ХОЗЛ та хронічної гастроентерологічної патології супроводжується високою частотою залучення у патологічний процес ПЗ, що проявляється зниженням її зовнішньосекреторної функції та може розглядатися як один із можливих механізмів формування у пацієнтів порушень вуглеводного обміну та ЦД. Водночас, збереження функціонального резерву механізмів ПЗ, зокрема, гідрокінетичної функції, зумовлює можливість ранньої корекції панкреатичної гіпосекреції та сповільнення її прогресування.